

Socialdemokraternas förslag till Kommunplan 2016 med utblick 2017-2018

Del 1 – Driftbudget och särskilda prioriteringar

Socialdemokraternas förslag till

Kommunplan 2016

Driftbudget och särskilda prioriteringar för året 2016 med utblick 2017-2018

INLEDNING	4
VERKSAMHETSPLANEN.....	5
SATSNING PÅ LÄSNING I SKOLAN	5
SKARPARE MILJÖMÅL	5
NYTT MÅLOMRÅDE OCH STRATEGISKT MÅL: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE	5
ÖVRIGA STRATEGISKA MÅL.....	5
EKONOMIN	6
NÄMNDERNAS RAMAR.....	6
SÄRSKILDA INRIKTNINGAR/UTMANINGAR	7
SOCIALNÄMNDEN	7
FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN.....	7
KULTURNÄMNDEN.....	8
GYMNASIENÄMNDEN.....	8
BYGGNADSNÄMNDEN.....	9
MILJÖNÄMNDEN	9
NÄMNDERNAS RAMAR.....	10
RESULTATBUDGET.....	11

INLEDNING

Detta dokument beskriver Socialdemokraternas viktigaste prioriteringar för verksamheten i Mora Kommun 2016. Vi delar i huvudsak beskrivningen av kommunens ekonomiska förutsättningar så som de beskrivs i kommunstyrelsens förslag till kommunplan 2016, men vi har på en del avgörande punkter avvikande meningar om hur befintliga ekonomiska resurser bör hanteras.

Vi anser också att det är viktigt att i utblicken för de följande två åren försöka bedöma och ta höjd för de ekonomiska utmaningar som redan fattade beslut, ex-vis det nya särskilda boendet, kommer att medföra.

Vidare försöker vi göra en realistisk bedömning av möjligheterna för Moras del att tillgodogöra sig i regeringens vårändringsbudget och en del förväntade förslag i höstens statsbudget för 2016, för att hantera några av de utmaningar vi står inför.

För att långsiktigt och ekonomiskt hållbart kunna möta kommande utmaningar i form av ökade verksamhetsbehov inom främst äldreården och en satsning på kvalitén i skolan, behöver Mora kommun göra en fullständig genomlysning av ekonomi, kvalitets- och verksamhetsstyrning, förvaltningsstruktur, lokalbehov, mm.

Då nuvarande ledningsgrupp är hårt belastad anser vi dock att vi bör anlita externa konsulter finansierade av strukturmedel att leda och driva detta arbete, men det är viktigt att verksamheterna ändå involveras brett, så att personalens erfarenhet och kompetens på alla nivåer tas tillvara på ett bra sätt. Ledningsgruppen ska givetvis också fungera som styrgrupp för projektet och arbetet bör följas av en politisk referensgrupp.

Målet ska vara att ha konkreta förslag att ta ställning till inför beslut om verksamhetsplan 2017.

För att ge nämnderna förutsättningar att på ett tillfredsställande sätt planera sin verksamhet 2016 är vår ambition att redan nu lägga ut så realistiska ekonomiska ramar som det är möjligt. Konsekvensen av detta är att vi, i enlighet med majoritetens föreslagna avsteg från de långsiktiga finansiella målen, budgeterar med ett överskott på endast 0,5 % av skatter och statsbidrag, dvs ca 6 miljoner kronor, vilket 2016 ger oss drygt 19 miljoner kronor att fördela i nämndernas ramar för att möta ökade verksamhetsbehov, samt att vi lägger ut till 8 miljoner kronor av de ekonomiska reserverna för speciella insatser, några som vi räknar med kan behöva en fortsättning såväl 2017 som 2018. Med oförändrade förutsättningar räknar vi inte heller att 2017 nå upp till det finansiella målet om ett överskott på 2 % av skatter och statsbidrag.

Här redovisar vi de viktigaste avvikelserna jämfört med det av majoriteten framlagda förslaget från kommunstyrelsen.

VERKSAMHETSPLANEN

En generell skillnad är att det som i KS förslag beskrivs som ”nämndmål” av oss kallas ”ålägganden” för att tydliggöra att kommunfullmäktige faktiskt ger berörda nämnder ett tydligt uppdrag att arbeta med och redovisa de angivna effektmålen.

SATSNING PÅ LÄSNING I SKOLAN

Då läsförståelse är en absolut grundförutsättning för att kunna tillgodogöra sig undervisning i alla ämnen från lågstadiet och uppåt vill vi som för- och grundskolenämndens viktigaste mål sätta att **alla barn ska kunna läsa när de lämnar årskurs 3!** För att nå detta vill vi använda de riktade statsbidrag på ca 4 miljoner för Moras del som regeringen aviserat för att öka bemanningen i skolan, för att därmed skapa bättre förutsättningar för lärarna på framför allt lågstadiet att arbeta mer med undervisningsuppdraget.

SKARPARE MILJÖMÅL

Vi vill skärpa skrivningen av kommunens miljömål från **”Mora ska vara ett hållbart samhälle”** till **”Klimatbelastningen per person i Mora ska vara på en nivå som, om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat.”**

Det betyder att klimatbelastningen per invånare måste minska med minst 90 procent till 2050. Etappmål 2020 för det geografiska området Mora kommun är en minskning med 40 procent per invånare, räknat från 2000.

NYTT MÅLOMRÅDE OCH STRATEGISKT MÅL: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

Vi har i vår strategiska plan för mandatperioden föreslagit ett målområde utöver de av KS föreslagna, **”Attraktiv arbetsgivare”**, som i verksamhetsplanen kompletterats med det strategiska målet **”Mora kommun ska vara en arbetsgivare där människor vill arbeta”**

Det handlar om att Mora kommun ska se sin personal som en avgörande resurs för välfärd, inflyttning och utveckling och prioritera satsningar för att förbättra personalens arbetssituation och kommunens attraktivitet som arbetsgivare.

ÖVRIGA STRATEGISKA MÅL

Sammanställningen av våra strategiska mål återfinns i en separat handling som kommer att tillställas kommunfullmäktige senast i samband med kommunfullmäktigesamträdet den 22 juni 2015.

EKONOMIN

NÄMNDERNAS RAMAR

Vår grundsyn är att strukturmedel inte ska läggas ut i nämndernas ramar utan att det finns en tydlig plan för hur medlen ska användas för att vända eller bromsa kostnadsutvecklingen.

I det ekonomiska läge kommunen nu befinner sig och med regeringens aviserade statliga förstärkningar av kommunernas ekonomi har vi dock pekat ut ett antal åtgärder lämpliga att under 2016 finansiera med strukturmedel.

Kommunstyrelsen tillförs 2,5 miljoner av strukturmedel för att kunna genomföra en fullständig genomlysning av kommunens ekonomi, kvalitets- och verksamhetsstyrning, förvaltningsstruktur, lokalbehov, mm. I övrigt måste kommunstyrelsen räkna med att finansiera eventuella utökade kostnader för ex-vis flygtrafik inom befintlig ram. Något som underlättas av att kostnaderna för kollektivtrafik i och med ny upphandling beräknas minska från och med den 1 juli 2016.

Socialnämnden har en särskild situation, med obefintliga möjligheter till ytterligare effektiviseringar, samtidigt som behov/efterfrågan och nya krav på bland annat bemanning mycket snabbt driver upp verksamhetens kostnader. En del nya och eventuellt riktade medel förväntas i statsbudgeten för 2016 för att bland annat möjliggöra för kommunerna att svara upp mot ökade bemanningskrav. Vi har dock inte i denna kommunplan räknat med att Mora kommun ska få del av några sådana medel.

Vi har i vårt förslag däremot utökat Socialnämndens ram för 2016 med 13 miljoner och ytterligare 23 miljoner från och med 2017 för driften av det nya särskilda boendet och sammanlagt 8 nya platser i LSS-boende. Därigenom får Socialnämnden en ram som motsvarar den kostnadsnivå som indikeras av nämndens egna prognoser hösten 2014 inför kommunplan 2016.

För att på sikt höja skolresultaten behöver **För- och grundskolenämnden** göra en specifik satsning på läsning i tidiga årskurser. Det är också viktigt att lärarna får lägga mer fokus på det pedagogiska uppdraget. Delar av dessa åtgärder kan finansieras med riktade statliga medel som den rödgröna regeringen aviserat för 2016, som beräknas uppgå till ca 4 miljoner för Moras del. Senare kan ytterligare statliga medel komma ifråga för olika insatser, ex-vis för att utbilda/anställa fler speciallärare och öka bemanningen ytterligare, men det är inget vi i dagsläget räknar med. Samtidigt är det viktigt att arbeta för en effektivare struktur i skolan.

Vi har därför i vårt förslag utökat skolans ram för 2016 med 10 miljoner, varav 2 miljoner ska användas för att effektivisera skolans lokalutnyttjande och anpassa skolans organisation för att minska behovet av särskilt stöd i framtiden. Därutöver räknar vi med att För- och grundskolenämnden ska kunna tillgodogöra sig mellan 3 och 4 miljoner av aviserade statsbidrag för 2016 för att kunna anställa fler lärare och/eller annan personal som kan bidra till att lärarna kan fokusera mer på det pedagogiska uppdraget och därmed uppfylla målet att alla barn ska kunna läsa när de lämnar årskurs 3.

Gymnasienämnden föreslår vi under 2016-18 ska tillföras 1,5 miljoner årligen av strukturmedel för en speciell satsning på utbildning av vårdpersonal inom vuxenutbildningen. Efterfrågan från elevhåll, såväl som behoven inom vård och omsorg är stort. För närvarande finns sökande som skulle kunna fylla tre grupper, men kända statsbidrag räcker bara till att starta en grupp. I den mån dessa utbildningar kan finansieras av statsbidrag i någon form behöver inte strukturmedel tas i anspråk.

För 2017 och 2018 räknar vi med att Gymnasienämnden också behöver ökade resurser för att hantera den uppgång i elevtalen som nu kan skönjas, samt ökade behov inom vuxenutbildningen.

SÄRSKILDA INRIKTNINGAR/UTMANINGAR

SOCIALNÄMNDEN

Från 1 januari 2015 gäller nya regler i kommunallagen som syftar till bättre kontroll och uppföljning av kommunal verksamhet som lagts ut i alternativ drift (privat utförare). De nya reglerna ställer större krav på uppföljning, kontroll och tillsyn.

Ett lagförslag finns nu om ändring av nuvarande lag om betalningsansvar för utskrivningsklara patienter som vårdas på sjukhus. Om förslaget antas så gäller den nya lagen från 2016-07-01. I lagförslaget föreslås att tiden för landstingets betalningsansvar ska sänkas till 3 dygn. Risken för att betalningsansvar kan uppstå ökar avsevärt. Här gäller att kommunens organisation har en god kapacitet för mottagandet (hemtjänst, särskilt boende, andra vård och omsorgsformer).

Det finns just nu en tendens som tyder på att det blir allt svårare att rekrytera medarbetare med rätt kompetens, alla kategorier, i tillräckligt antal, till socialnämndens verksamheter. Stora pensionsavgångar sker nu också under de närmaste åren.

Här måste olika aktiviteter genomföras för att om möjligt trygga kommande personalförsörjning.

Allt hårdare krav ställs på socialnämnden om verkställighet av beslut om insatser i form av till exempel gruppboende enligt LSS och särskilt boende för äldre enligt SoL. Tillsynen av verksamheterna så att de bedrivs enligt de lagar och forskrifter

som finns blir allt intensivare. Allt större risk är att socialnämnden drabbas av vitesförelägganden (miljonbelopp) om man inte kan tillgodose individens behov inom en viss tid.

Det fortsatta mottagandet av flyktingar barn/vuxna får också olika konsekvenser för socialnämndens verksamhet. Det medför sannolikt ökade kostnader för olika former av insatser på individnivå, liksom ökade kostnader för handläggning/myndighetsutövning.

Nya nationella direktiv från Socialstyrelsen om införandet av nya metoder/modeller får konsekvenser för socialnämndens möjlighet att klara uppdraget, till exempel införandet av individuell behovsbedömning i särskilt boende och särskilda riktlinjer för bemanning vid demensboenden. Socialstyrelsens direktiv syftande till högre säkerhet, kvalitet, medför oftast högre kostnader för socialnämnden.

En ökad andel av invånarna i arbetsför ålder måste på grund av förändringar i socialförsäkringssystem, ökade svårigheter att få jobb, ansöka om ekonomiskt bistånd.

Socialnämndens egna prognoser pekar på att ökade behov skulle kräva en ramökning för 2016 på omkring 16 miljoner jämfört med 2015 oaktat de åtgärder för att minska kostnaderna som vidtas under 2015. Därtill finns tillkommande behov för 2017 på grund av utbyggnad av särskilt boende för äldre med 32 platser och åtta nya platser i LSS-boende som beräknas ge kostnadsökningar på ytterligare ca 23 miljoner.

FÖR- OCH GRUNDSKOLENÄMNDEN

Alla ska kunna lita på att Moras skolor är bra och trygga. Moras skolor ska vara likvärdiga och ge alla barn en bra start i livet. Moras skolor ska bidra till att barn och unga kan ges verktyg att förändra världen och sina liv till det bättre.

Då måste fokus vara på att alla barn och unga kan läsa. Läsningen är grunden till de kunskaper barn och unga kan få i skolan. För att göra detta krävs bra stöd och fler speciallärare i grundskolan som kan stödja det viktiga läsläsfet.

För att ge fler barn och unga chansen att lära sig läsa bättre behöver Mora fler speciallärare. Idag har Mora endast en utbildad speciallärare.

Vi Socialdemokrater i Mora vill anställa fler personer i vår skola så lärare får mer tid för undervisning och att utbildade speciallärare finns för de elever som har olika behov.

Vi anser att skolan kan effektivisera sin lokalanvändning och förtäta skolorna i Mora för att våra elever ska få likvärdig skolgång och möjlighet.

I Moras skolor står elevernas kunskaper i centrum. Det gör att alla elever ska ha möjlighet att lära sig läsa i en lugn och trygg studiemiljö. Det betyder också att Moras duktiga skolpersonal ska administrera mindre och undervisa mer.

Detta finansierar vi med en ramförstärkning jämfört med majoritetens förslag på 10 miljoner, varav 2 miljoner är öronmärkta att användas för att analysera och effektivisera lokalanvändningen. Utöver detta räknar vi med 3-4 miljoner i riktade statsbidrag för att kunna anställa fler personer som kan bidra till att minska lärarnas administrativa börda.

KULTURNÄMNDEN

I den föreslagna totala genomlysningen av kommunens ekonomi, lokalbehov, förvaltningsorganisation, etc, vill vi för kulturnämndens del särskilt framhålla behovet av att utreda Kulturhusets lokalbehov och möjligheterna att tillskapa en arena för kulturarrangemang. Budget- och skuldrådgivningen är också en ”främmande fågel” i nämndens verksamhet som förtjänar att prioriteras och vars organisatoriska tillhörighet bör utredas.

I övrigt är Kulturnämndens uppdrag att ta ett särskilt ansvar för att alla barn och unga i Mora ges möjlighet till kulturella upplevelser, läslust och eget skapande. Vi vill betona att det arbetet ska ha ett jämställdhetsperspektiv så att flickor och pojkars olika förutsättningar uppmärksammas.

Biblioteket har också en viktig roll i arbetet med att bidra till målet att alla barn ska kunna läsa när de går ut årskurs 3.

Då vi vet att unga kvinnor i Mora efterfrågar annat utbud ifråga om kultur och föreningsliv behöver vi kartlägga unga kvinnors särskilda önskemål och behov

Vi behöver också utreda avgifterna till kulturskolan med särskilt fokus på socioekonomiska faktorer och integration och hur en förändring påverkar ramor och/eller prioriteringar för Kulturnämndens del.

Kulturförvaltningen ska erbjuda ett gott och relevant kulturutbud till Moras äldre kvinnor och män, men villkoren för äldre kvinnor respektive män ser inte likadana ut. Därför behöver gruppernas olika önskemål och behov tydliggöras ur ett jämställdhetsperspektiv.

GYMNASIENÄMNDEN

Den främsta utmaningen för gymnasienämnden är att behålla och utveckla skolan som en attraktiv skola. Detta för att attrahera både eleverna i upptagningsområdet (Mora, Orsa, Älvdalen) och elever utanför området att söka sig till Mora gymnasium. Detta är den enskilt viktigaste utmaningen, då verksamheten står och faller med elevantalet och vilken väg man måste välja: minska programutbud och därmed attraktiviteten eller satsa och skapa förutsättningar att växa.

Bostäder till eleverna är idag en stor utmaning. Inför höstterminen 2015 finns ett behov av bostäder för 151 elever. Ett tryggt och samlat elevboende är en viktig faktor för att öka skolans attraktivitet.

En viktig del i att vara en attraktiv skola och en viktig faktor när ansvarskännande elever och föräldrar väljer skola, är Mora gymnasium ska arbeta metodiskt och systematiskt för att i tid upptäcka elevers svårigheter och problem så att rätt stöd kan sättas in tidigt. Med rätt utformat stöd såväl i tid som omfattning förstärks elevens studiemöjligheter och avhoppet minskar, vilket leder till en bättre totalekonomi.

Ett prioriterat område är vuxenutbildningen. Både för den enskilda individen och samhället ger vuxenutbildningen stora socioekonomiska vinster genom att erbjuda utbildning som leder till jobb. Vuxenutbildningen kan också snabbare anpassa sig efter arbetsmarknadens behov och elevernas efterfrågan och därmed utgöra en strategisk resurs för kompetensförsörjningen i Moraregionen.

Regeringen har aviserat ett kunskapslyft som kommer att ge en del nya platser inom komvux/yrkesvux från och med hösten 2015 och framåt. Dessa statsbidrag blir troligtvis riktade, sökbara och därmed inget vi räknat med i denna kommunplan.

Men då det i nuläget är stort elevtryck till vård- och omsorgsutbildningen på yrkesvux och behovet, utifrån ett kompetensförsörjningsperspektiv, är stort avser vi att satsa 1,5 miljoner av strukturmedel för att totalt kunna erbjuda ca 90 elever denna utbildning under 2016. Dessa strukturmedel kan trappas ned i den mån kommande statsbidrag kan användas för att finansiera denna utbildning.

BYGGNADSNÄMNDEN

Byggnadsnämnden ska verka för ett jämlikt, jämställt och mångfaldigt samhälle, med god byggnadskultur och en estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö.

Nämnden ska verka för en bred medborgardialog och lyfta fram de sociala aspekterna vid planläggning av nya oråden och vid områdesförnyelse.

Nämnden har också en utmaning när det gäller att förkorta handläggningstiderna, med tanke på det omfattande planarbete som pågår och den därmed förväntade ökningen av antalet bygglovsärenden. Myndighetsutövningen ställer höga krav på kompetens och att handläggarna fortlöpande får möjlighet att fortbilda sig. Det ställer också krav på en god dialog med berörda personer/företag för att öka förståelsen för handläggningen och det regelverk myndigheten har att förhålla sig till.

MILJÖNÄMNDEN

De utmaningar nämnden står inför är att få till en väl fungerande tillsynsverksamhet. En prioriterad utmaning är, liksom de senaste åren, att rekrytera adekvat utbildad personal. På grund av underbemanning är det svårt att hinna med tillsyn och kontroll.

Som myndighet styrs arbetet av lagar och förordningar. En utmaning för medarbetare är att hålla sig väl informerade och utbildade i alla nya lagar som kommer. Det ställer krav på att inspektörerna har möjlighet till en kontinuerlig kompetensutveckling. Det ställer också krav på en god dialog med berörda företag/institutioner för att öka förståelsen för inspektionsverksamheten och det regelverk myndigheten har att förhålla sig till.

NÄMNDERNAS RAMAR

	Underlag ram enligt KS förslag				Socialdemokraternas kommunplan 2016 med utblick 2017–2018						
	Ram exkl löner 9 mån	Prognos efter VUP 1	Förändringar	Ram enligt KS förslag	Förändring	Varav struktur	Nämndernas ramar	Förändring netto	Nämndernas ramar	Förändring netto	Nämndernas ramar
	2015	2015	2016	2016	2016	2016	2016	2017	2017	2018	2018
Revisorerna	909	909		909			909		909		909
Kommunstyrelsen	91 425	91 425		91 425	2500	2500	93 925	-2500	91 425		91 425
Valnämnden	165	0		165	-100		65		65		65
Service IS/IT	0	550		0			0		0		0
Brandkåren	17 085	17 145		17 085	100		17 185	2000	19 185		19 185
Byggnadsnämnden	10 950	10 950		10 950			10 950		10 950		10 950
Tekniska nämnden	57 885	58 285		57 885	400		58 285		58 285		58 285
Kulturnämnden	26 379	26 379		26 379			26 379		26 379		26 379
Miljönämnden	3 995	3 995		3 995			3 995		3 995		3 995
För- och grundskolenämnden	318 786	329 816	-2 000	316 786	10000	2000	326 786		326 786		326 786
Gymnasienämnd	92 740	93 817	-2 000	90 740	1500	1500	92 240	1000	93 240	2000	95 240
Socialnämnden	439 442	445 106	-2 000	437 442	13000	2000	450 442	23000	473 442	6000	479 442
Finansförvaltning vht	9 000	-3 068	2 000	11 000			11 000	1000	12 000		12 000
	1 068 761	1 075 309	-4 000	1 064 761	27 400	8 000	1 092 161	24 500	1 116 661	8 000	1 124 661

RESULTATBUDGET

	Bokslut 2014	Budget 2015	Prognos 2015	Budget 2016	Plan 2017	Plan 2018
Verksamheternas netto	-1 019 113	-1 046 032	-1 061 622	-1 086 062	-1 105 062	-1 115 762
Förändring strukturmedel				8 000		
Avskrivningar	-46 819	-49 000	-49 000	-54 500	-56 500	-58 500
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-1 065 932	-1 095 032	-1 110 622	-1 132 562	-1 161 562	-1 174 262
Skatteintäkter	824 497	874 212	871 517	906 336	936 151	964 630
Generella statsbidrag och utjämning	240 611	228 840	224 490	234 585	235 805	238 338
Finansiella intäkter	15 298	2 730	4 083	2 700	2 800	2 900
Finansiella kostnader	-10 570	-5 300	-4 960	-5 000	-5 100	-5 300
NETTOINTÄKTER	1 069 836	1 100 482	1 095 130	1 138 621	1 169 656	1 200 568
ÅRETS RESULTAT	3 904	5 450	-15 492	6 059	8 094	26 306

Socialdemokraterna i Mora
Box 67 • 792 21 Mora
0250-59 37 10
mora@socialdemokraterna.se
www.morasosse.se